

ÅRSRAPPORT 2017

Innhold

Kapittel 1 Daglig leder har ordet	4
Kapittel 2 Årsberetning.....	5
Pensjonskassens virksomhet.....	5
Administrasjon	5
Styret.....	6
Utvikling og vekst	7
Premieinntekter og pensjonsutbetalinger.....	8
Resultater.....	9
Premiefond.....	10
Avkastning på investeringer	11
Soliditet og risikostyring	13
Solvenskapital	14
Fortsatt drift.....	15
Kapittel 3 Årsregnskap.....	16
Kapittel 4 Aktuars beretning.....	32
Kapittel 5 Revisors beretning	33

Kapittel 1 Daglig leder har ordet

Lørenskog kommunale pensjonskassen, LKP, er en pensjonskasse i vekst. Siden etableringen i 2011 har kassen blitt dobbelt så stor, og har nå en forvaltningskapital på over 2 mrd.

Ansvarlig forvaltning av medlemmenes pensjonsrettigheter er pensjonskassens viktigste oppgave. Kostnadseffektiv drift, riktige ytelser og høyest mulig avkastning over tid hensyntatt risiko er styrets hovedmålsettinger. I fjor inviterte vi til konkurranse med forhandling på leveranser til pensjonskassen, for å kunne vurdere om LKP fikk best mulig tjenester til riktig pris for sine medlemmer.

God soliditet er viktig for at LKP skal være rustet for en framtid preget av lave renter, volatile markeder og en tilpasset offentlig tjenstepensjon. Til tross for den høye veksten har LKP ikke hatt behov for tilførsel av egenkapital fra kommunen, og bufferkapitalutnyttelsen målt i Stresstest I var 81 % og 82 % (grønn sone) gjennom året.

Verdijustert avkastning i fjor var 8,55 %, og dette gav et renteresultat på 47 mill. Halvparten ble overført til premiefondet som kommunen kan benytte til å betale premie, og resten ble overført til tilleggsavsetninger for å styrke pensjonskassens buffere og fremtidig soliditet. Samlet verdijustert nettoavkastning var 164 mill.

I tillegg til høy avkastning på pensjonsmidlene er LKP opptatt av ansvarlige investeringer. Alle pensjonskassens midler investeres i selskaper med bærekraftig forretningsførsel.

LKP skal i tiden fremover fortsette å være en aktiv og faglig sterk pensjonskasse som gir medlemmene de beste muligheter for å ta gode valg for sin fremtidige pensjon.

Guri Horsfjord Lassen
Daglig leder

Kapittel 2 Årsberetning

Pensjonskassens virksomhet

Lørenskog kommunale pensjonskasse, LKP, ble etablert i 2011, og har de siste 7 årene levert offentlig tjenestepensjon til tidligere og nåværende ansatte i Lørenskog kommune. Pensjonskassen yter alders- og uførepensjoner til medlemmene og ektefelle- og barnepensjon til deres etterlatte¹.

Siden 2015 har pensjonskassen også levert tjenestepensjon til Nitor AS.

Pensjonskassen er en selvstendig juridisk enhet og er underlagt det samme regelverket som gjelder for finans- og forsikringsbransjen. Kassens midler holdes adskilt fra kommunens midler og den hefter ikke for kommunens forpliktelser. Pensjonskassens formue og inntekter kan følgelig ikke for noen del tilfalle kommunen eller dens kreditorer. Pensjonskassen står under tilsyn av Finanstilsynet.

Lørenskog kommunale pensjonskasse er medlem i Pensjonskasseforeningen.

Administrasjon

Pensjonskassen er samlokalisert med Lørenskog kommunes virksomhet i rådhuset på Kjenn.

Guri Horsfjord Lassen er daglig leder.

Pensjonskassen har i 2017 hatt avtale med Storebrand Pensjonstjenester AS om drift av pensjonskassen og ansvarshavende aktuar, og med Storebrand Asset Management om forvaltning av pensjonskassens midler.

Regnskapet er ført av BDO.

Ernst & Young er revisor for pensjonskassen.

Gjennom 2017 gjennomførte pensjonskassen en konkurranse med forhandling på leveranser til pensjonskassen. Både leveranser til passiva- og aktivasisden ble vurdert.

Fra 1. januar 2018 blir forsikringsteknisk administrasjon, regnskap og aktuatertjenester levert av Gabler AS, mens Storebrand Asset Management fortsetter som hovedleverandør av kapitalforvaltning. Styret er fornøyd med resultatet av denne prosessen, og håper at pensjonskassen gjennom sine samarbeidspartnere vil kunne levere enda bedre service til medlemmene fremover.

¹ Pensjonsordningen er en offentlig tjenestepensjonsordning etter Hovedtariffavtalen for offentlig sektor.

Styret

Styret er pensjonskassens høyeste beslutende organ.

Styret består av 5 medlemmer med personlige varamedlemmer. Ett av medlemmene oppnevnes av arbeidstakernes organisasjoner blant innskuddspliktige medlemmer i pensjonskassen og pensjonistene, og et av medlemmene skal være eksternt. Styret er fornøyd med den eksisterende kjønnsfordelingen.

Styret velges for samme periode som kommunestyret.

Styrets faste medlemmer:

Ola Løberg
styremedlem

Kjetil Houg
styreleder
(eksternt)

Bente Franck-Sætervoll
styremedlem

Erik Bratlie
nestleder

Lisbeth M. Stenshagen
styremedlem

Guri H. Lassen
daglig leder

Utvikling og vekst

De ansatte i Lørenskog kommune er medlemmer i tre forskjellige pensjonsordninger. Lærere er medlemmer i Statens Pensjonskasse, og sykepleiere er medlemmer i KLP. De øvrige ansatte i kommunen er medlemmer i Lørenskog kommunale pensjonskasse. Pensjonskassen er tilsluttet Overføringsavtalen mellom pensjonsordninger i offentlig sektor.

Antall medlemmer øker hvert år, og i 2017 fikk pensjonskassen 570 nye medlemmer.

Tabellen viser pensjonskassens medlemssammensetning:

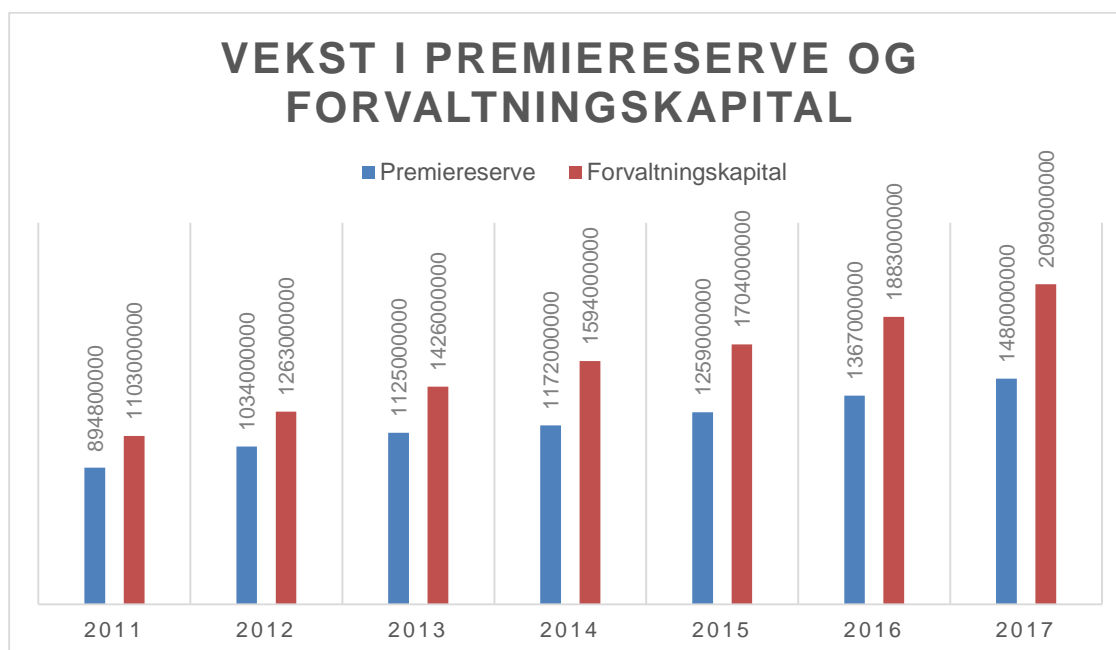
	31.12.2016	31.12.2017	Endring
Sum antall medlemmer	7 772	8 342	570
Aktive medlemmer	2 334	2 404	70
Oppsatte*	4 383	4 790	407
Uførepensjonister	217	222	5
Alderspensjonister	533	562	29
Ektefellepensjonister	104	99	-5
Barnepensjon	3	5	2
Sum pensjonister	857	888	31
Oppsatte**	198	260	62

*Tidligere ansatte med rett til pensjon fra Lørenskog kommunale pensjonskasse – ikke kommet til utbetaling

** Tidligere ansatte med rett til pensjon fra Lørenskog kommunale pensjonskasse – under utbetaling

Pensjonskassen er i vekst og har siden etableringen i 2011 blitt dobbelt så stor. Kassens totale kapital bikket 2 mrd i fjor. Netto avkastning for selskaps- og kollektivporteføljen var 164 mill.

Nedenfor vises utviklingen i premiereserve og forvaltningskapital fra 2011 – 2017:

Premieinntekter og pensjonsutbetalinger

Forfalte premier for 2017 utgjorde 148 mill, og er knyttet til opptjening av pensjonsrettigheter for pensjonskassens 8 342 medlemmer.

Pensjonskassen er i vekst og utbetaler stadig mer pensjon til medlemmene. I 2017 ble det utbetalt 57 mill i ulike pensjonsytelser.

Foto :Lørenskog kommune

Resultater

Risikoresultat var negativt med 2,6 mill, og dette er belastet egenkapitalen. Hovedårsaken til det negative resultatet skyldes at kostnadene knyttet til nye uføre ble høyere enn beregnet.²

Renteresultatet er knyttet til avviket mellom den bokførte avkastningen og den årlige rentegarantien på forpliktelsen. Pensjonskassen garanterer en årlig bokført kapitalavkastning på 2,7 %, og den årlige avkastningen på midlene må derfor overstige denne for å få et positivt renteresultat.

Realisert renteresultat i 2017 utgjør 47 mill, og resultatet ble fordelt likt mellom tilleggsavsetninger og premiefond.

Administrasjonsresultatet er årets administrasjonsinntekter fratrukket årets kostnader for forvaltning og administrative tjenester. Årets administrasjonsinntekt er summen av premie for administrasjon og administrasjonsreserve som frigjøres i forbindelse med utbetaling av pensjoner. Administrasjonsresultatet utgjorde 0,7 mill og ble tilført pensjonskassens egenkapital.

Disponeringene av årets resultat bidrar til å styrke pensjonskassens bufferkapital.

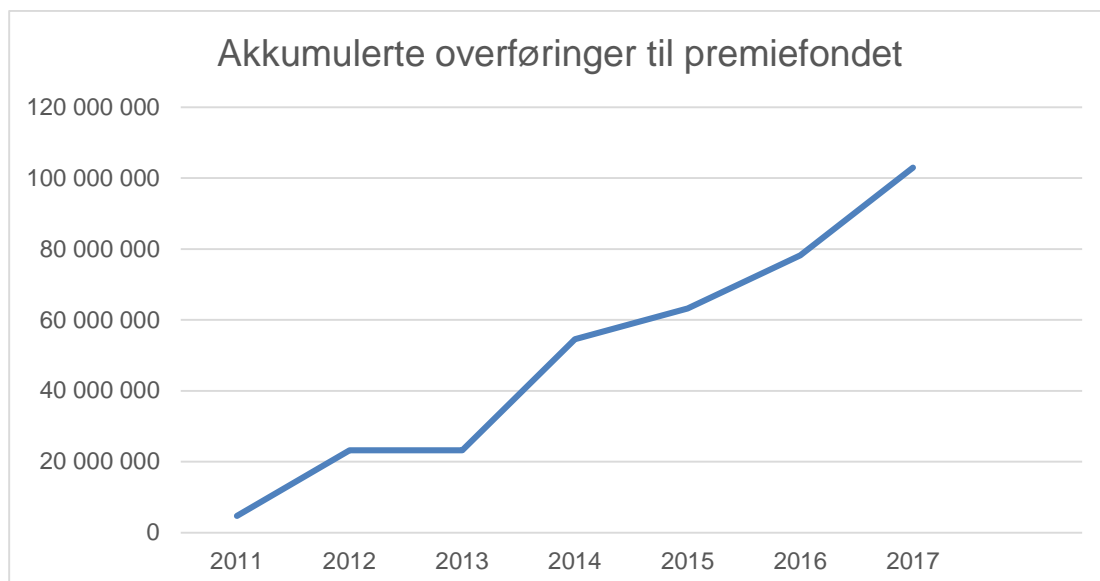
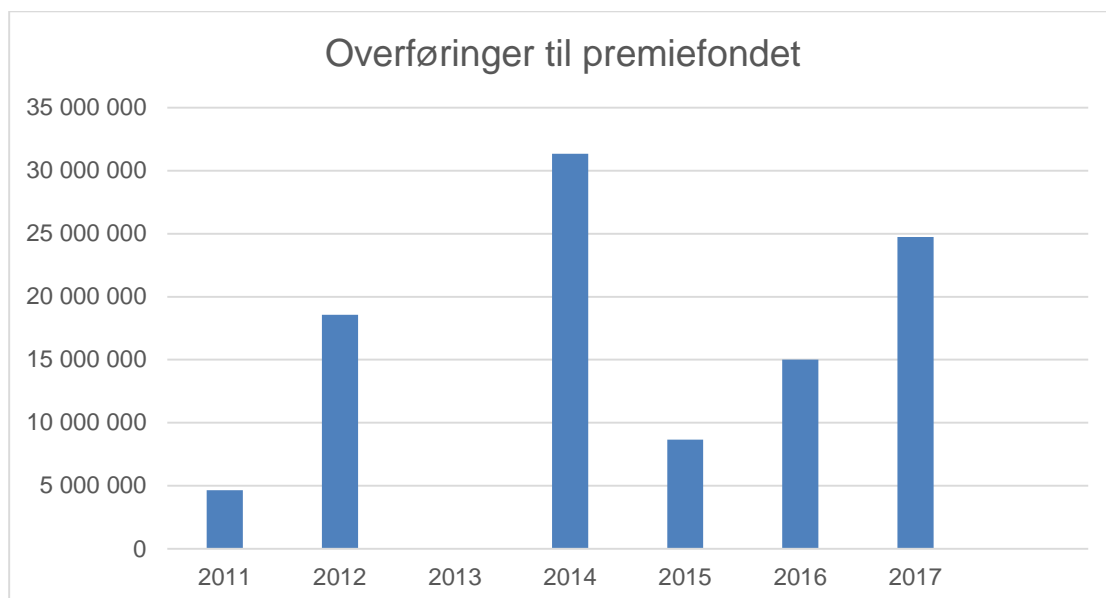
Foto: Nicolaas Kuipers

² Risikoresultatet viser om pensjonskassen utvikler seg forsikringsmessig som forventet. Resultatet er overskudd/underskudd som følge av forsikringshendelser knyttet til medlemmers død eller uførhet avviker fra det som er forutsatt i beregningsgrunnlaget.

Premiefond

Premiefondet kan disponeres fritt av kundene (kommunen og Nitor) til å betale forsikringspremie. Et positivt rente- og /eller risikoresultat i pensjonskassen kan overføres til premiefondet, og pensjonskassen garanterer 2 % avkastning på midlene som til enhver tid står på fondet.

Ved utgangen av 2017 er totalt premiefond på 73 mill, og siden pensjonskassen ble opprettet i 2011 har 101 mill av overskuddet på rente- og risikoresultatet blitt overført til premiefondet. Lørenskog kommune benyttet 20,2 mill kroner av premiefondet til å dekke pensjonspremie i fjor.

Avkastning på investeringer

Styrets målsetting er å oppnå høyest mulig avkastning gitt risikoramme som er i samsvar med pensjonskassens risikotoleranse. Pensjonskassens midler er plassert i henhold til reglene som følger av gjeldende regelverk, og styrets strategi for kapitalforvaltningen.

Pensjonskassens kollektivportefølje³ og selskapsportefølje⁴ forvaltes separat.

Beregnet etter modifisert Dietz' metode utgjorde bokført kapitalavkastning for kollektivporteføljen 5,5 %, mens den verdijusterte kapitalavkastningen utgjorde 8,7 %.

Selskapsporteføljens bokførte kapitalavkastning var 7,1 %.

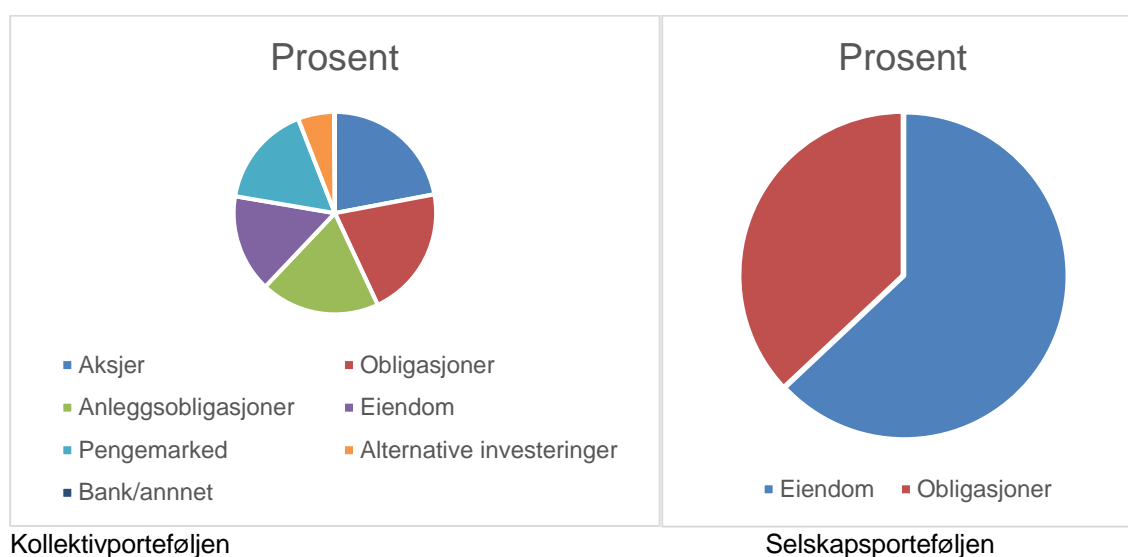
Kollektivporteføljen hadde netto finansinntekter på 145,6 mill, og selskapsporteføljens nettoinntekter utgjorde 18,7 mill. Pensjonskassen hadde således en samlet verdijustert nettoavkastning på 164 mill i 2017.

Siden pensjonskassen ble etablert i 2011 har den med unntak av oppstartsåret hatt en verdijustert avkastning i kollektivporteføljen som har vært høyere enn garantert rente:

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Avkastning	0,4 %	9,2 %	9,6 %	6,8 %	4,3 %	5,8 %	8,6 %

Avkastningen for 2017 målt på daglig basis viser en verdijustert avkastning på forvaltet kapital (kollektivporteføljen) på 8,6 %, og dette er 0,6 prosentpoeng foran relevant måleindeks. Til sammenligning hadde KLP en verdijustert avkastning på 6,7 % i 2017.

Midlene til forvaltning var ved utgangen av året fordelt slik:

³ Eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfestede forpliktelser

⁴ Pensjonskassens ansvarlig kapital

Rentenivået har vært noe mer stabilt i 2017 enn året før, men utgjør likevel en utfordring for pensjonskassen med hensyn til evnen til å oppnå gjeldende rentegaranti og solvenskrav. Pensjonskassens egenkapital er mer utsatt og risikonivået må tilpasses bufferkapitalen. Sett i lys av markeds- og rammebetingelser er det styrets oppfatning at resultatet for 2017 er svært tilfredsstillende.

Pensjonskassen har siden etableringen lagt vekt på at midlene til forvaltning skal investeres i selskaper som overholder menneskerettigheter, arbeidstageres rettigheter og korrupsjonslovgivning, samt har en miljømessig bærekraftig forretningsførsel, og som ikke er involvert i produksjon av tobakk eller kontroversielle våpen som landminer, klasevåpen og atomvåpen, eller annen uakseptabel forretningsførsel. Kriteriene skal baseres på anerkjente standarder som for eksempel FNs Global Compact-prinsipper, OECDs retningslinjer for multinasjonale selskaper, internasjonale ILO-konvensjoner, Ottawa-avtalen (landminer) og Klimakonvensjonen.

Styret har i 2017 hatt et bredere og større fokus på bærekraftige investeringer og har blant annet endret LKPs investeringsstrategi. Pensjonskassens midler skal i tillegg til det som er nevnt i avsnittet over investeres i selskaper som demonstrerer en bærekraftig forretningsførsel, og investeringene skal søke selskaper som presterer godt finansielt og samtidig bidrar til måloppnåelse av globale rammeverk som FNs bærekraftsmål og Parisavtalen.

Pensjonskassens eiendommer

Lørenskog brannstasjon

Fjellhamarhallen

Finstad bolig- og servicesenter

Lørenskog ishall

Soliditet og risikostyring

Pensjonskassens risiko fordeler seg i hovedsak på forsikringsteknisk risiko og finansiell risiko knyttet til aktivaplasseringer.

Den forsikringsmessige risikoen møtes ved at pensjonskassen følger Finanstilsynets anbefalte tariffer. Risikoresultatet over tid indikerer at pensjonskassens tariffer er passende for pensjonskassen, selv om resultatet var negativt med -2,6 mill i 2017. Det er i tillegg etablert reassuranseavtale med katastrofedekning.

Gitt vesentligheten av markedsrisikoen for pensjonskassen, er håndteringen av kapitalforvaltningen ett av styrets viktigste arbeidsområder. Den finansielle risikoen er i hovedtrekk knyttet til pensjonskassens evne til å innfri den årlige avkastningsgarantien. Kapitalforvaltningsstrategien balanserer forholdet mellom styrets ønske om langsiktig høy avkastning, konsekvenser av kortsiktige verdiendringer og gjeldende kapitalkrav.

Pensjonskassen utøver sin risikostyring i henhold til de krav og retningslinjer som offentlige myndigheter til enhver tid setter for utøvelse av forsvarlig kapitalforvaltning. Samtidig fastsetter styret strategi for kapitalforvaltning som baserer seg på at pensjonskassen skal ha en tilfredsstillende fremtidig solvens og risikokapitaldekning uten at selskapet skal ha tilførsel av ansvarlig kapital. Det legges til grunn at det er fordelaktig med stabilitet i allokeringen og at premiefondet får en årlig tilførsel. Dersom svingningene er store og bufferkapitalen settes under press, vil tiltak for å redusere risikoen bli vurdert.

Pensjonskassens risikostyring og internkontroll bygger på en løpende vurdering av vesentlige risikoer som er knyttet til pensjonskassens virksomhet, med utgangspunkt i definerte mål og strategier. Styret har gjennomgått pensjonskassens dokumentasjon av risikoeksponeringer, konsekvenser og kontrolltiltak. Arbeidet med risikostyring og internkontroll foregår kontinuerlig, og styret foretar minst en gang i året en grundigere vurdering og gjennomgang, herunder av gjeldende retningslinjer.

Rapporter avgitt i forbindelse med gjennomgang av risikostyring og internkontroll bekrefter at pensjonskassens risikostyring og internkontroll er tilfredsstillende.

Solvenskapital

Solvensmarginalkapitalen utgjorde ved slutten av året 304 mill, noe som gir en solvensmargin på 471 %. Pensjonskassen ligger over kravet på 100 %, og er godt tilpasset gjeldende soliditetsregelverk. Det er imidlertid varslet endringer i regelverket, og strengere kapitalkrav forventes gjennomført for pensjonskasser.

Pensjonskassen benytter stresstest I som sitt primære styringsparameter, og rapporterer resultatet av stresstestberegninger til Finanstilsynet. Stresstesten beregner tapspotensialet med sannsynlighet 1 av 200 år, og tilsvarer i stor grad det langsiktige solvenskapitalkravet som følger av Solvens II-direktivet. Beregnet bufferkapitalutnyttelse i Stresstest I for fjerde kvartal 2017 viste at pensjonskassens tilgjengelige bufferkapital var 472 mill, mens samlet tapspotensial var 382 mill, og dette gav en bufferkapitalutnyttelse på 81 % (grønn sone).

Pensjonskassens bufferkapitalutnyttelse i Stresstest I har gjennom året ligget stabilt på 81% og 82 %. Beregninger pensjonskassen har utført kvartalsvis viser at kassen også er godt tilpasset Solvens II hvis direktivet blir gjeldende for pensjonskasser.

Andre analyser som er gjennomført viser at pensjonskassens risikobærende evne er tilfredsstillende, samtidig som pensjonskassens egenkapital forventes redusert over tid som følge av vekst i forpliktelser. Pensjonskassen har siden den ble etablert ikke fått tilført egenkapital fra kommunen.

Per 31. desember 2017 utgjorde premiereserven for sikring av opptjente pensjonsrettigheter 1480 mill, premiefondet 73 mill, tilleggsavsetninger 126 mill, risikoutjevningfondet 27 mill og kursreguleringsfondet 177 mill.

Kursreguleringsfondet, tilleggsavsetninger og risikoutjevningfond er bygget opp i løpet av de 7 årene pensjonskassen har eksistert, og representerer verdiskapning utover overskudd som er avsatt til egenkapital og overført til premiefondet.

Pensjonskassen hadde en skattekostnad på 5,8 mill i 2017 (utsatt skattekostnad), men ikke noe av dette er betalbar skatt. Totalresultat etter skatt er 16,8 mill.

Foto: Lørenskog kommune

Fortsatt drift

Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for pensjonskassens resultat og stilling, og styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Lørenskog kommunale pensjonskasses eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat. Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser, og pensjonskassens eiendeler og gjeld er verdsatt ut fra disse bestemmelsene. Styret vurderer pensjonskassens økonomiske stilling som god, og årets driftsresultat som godt, markeds- og bestandsutviklingen tatt i betraktning. Styret vil fremover opprettholde fokuset på soliditet for å oppnå ønsket risiko, og videreføre strategien for å oppnå høyest mulig langsiktig lavkastning innenfor en klart definert risiko.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift og styret bekrefter at pensjonskassen drives under gjeldende regelverk og rammebetingelser. Pensjonskassen har ingen drift som anses å ha negativ innvirkning på det ytre miljø.

Lørenskog, 22. mars 2018

Kjetil Houg
styreleder

Erik Bratlie
nestleder

Bente Franck-Sætervoll
styremedlem

Ola Løberg
styremedlem

Lisbeth Stenshagen
styremedlem

Guri Horsfjord Lassen
daglig leder

Kapittel 3 Årsregnskap

Lørenskog Kommunale Pensjonskasse

RESULTATREGNSKAP		31.12.2017	31.12.2016
TEKNISK REGNSKAP	Note		
1. Premieinntekter			
1.1 Forfalte premier, brutto	29	147 687 292	137 348 470
1.2 Avgitte gjenforsikringspremier	22	-83 500	-65 000
1.3 Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	2	495 460	0
Sum premieinntekter for egen regning		148 099 252	137 283 470
2. Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		41 299 290	26 594 297
2.3 Netto driftsinntekt fra eiendom		6 623 381	6 400 004
2.4 Verdiendringer på investeringer		59 764 628	-10 900 551
2.4 Verdiendringer på investeringseiendom		8 900 000	11 200 000
2.5 Realisert gevinst og tap på investeringer		29 065 413	56 897 557
Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		145 652 711	90 191 307
4. Andre forsikringsrelaterte inntekter		213 205	422 799
5. Pensjoner			
5.1 Utbetalte pensjoner			
5.1.1 Brutto	16	-57 423 341	-52 480 061
Sum pensjoner		-57 423 341	-52 480 061
6. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1 Endring i premiereserve mv.			
6.1.1 Endring i premiereserve mv., brutto		-112 316 968	-108 278 955
6.2 Endring i tilleggsavsetninger		-22 864 792	-54 241 034
6.3 Endring i kursreguleringsfond		-59 764 628	10 900 551
6.4 Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.			
6.4.1 Endring i premiefond		-1 874 215	-1 122 486
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	24	-196 820 603	-152 741 924
8. Midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1 Overskudd på avkastningsresultatet		-22 864 792	-15 000 000
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene – kontraktsfastsatte forpliktelser		-22 864 792	-15 000 000
9. Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1 Forvaltningskostnader		-5 752 301	776 821
9.2 Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-7 069 712	-5 967 611
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-12 822 013	-5 190 789
10. Andre forsikringsrelaterte kostnader		-25 389	-6 317
11. Resultat av teknisk regnskap		4 009 031	2 478 486

IKKE-TEKNISK REGNSKAP

12. Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen

12.2 Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	696 639	1 500 905
12.3 Netto driftsinntekt fra eiendom	8 137 862	7 863 295
12.4 Verdiendringer på investeringer	-142 315	332 961
12.4 Verdiendringer på investeringseiendom	9 950 000	9 450 000
12.5 Realisert gevinst og tap på investeringer	108 373	0
Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	18 750 559	19 147 160

14. Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen

14.1 Forvaltningskostnader	-108 373	0
Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-108 373	0

15. Resultat av ikke-teknisk regnskap

18 642 186 19 147 160

16. Resultat før skattekostnad

22 651 217 21 625 646

17. Skattekostnader

4, 5 -5 806 763 -5 180 619

18. Resultat før andre resultatkomponenter

16 844 454 16 445 027

19. Andre resultatkomponenter

0 0

20. Totalresultat

16 844 454 16 445 027

Avkastning til risikoutjevningfond

1 273 896 1 564 674

Overført til / fra risikoutjevningfond

0 -703 985

Overført til annen opptjent egenkapital

15 570 558 15 584 338

Sum overføringer

16 844 454 16 445 027

Lørenskog Kommunale Pensjonskasse

BALANSE		31.12.2017	31.12.2016
	Note		
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
2. Investeringer			
2.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
2.1.1 Investeringseiendommer		151 150 000	141 200 000
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	8	42 435 521	43 592 444
2.4.3 Utlån og fordringer		2 818	0
Sum investeringer		193 588 339	184 792 444
3. Fordringer			
3.2 Andre fordringer		557 504	5 647
Sum fordringer		557 504	5 647
4. Andre eiendeler			
4.2 Kasse, bank		21 641 765	15 502 448
Sum andre eiendeler		21 641 765	15 502 448
5. Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter			
5.2 Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	21 989
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		0	21 989
Sum eiendeler i selskapsporteføljen		215 787 608	200 322 528
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.1 Bygninger og andre faste eiendommer			
6.1.1 Investeringseiendommer		126 600 000	117 700 000
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	6	347 802 972	286 496 455
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	7	654 122 353	576 152 581
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	8	747 806 661	694 833 952
6.4.3 Utlån og fordringer		2 304 118	7 988 088
6.4.4 Finansielle derivater	9	5 344 873	0
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 883 980 976	1 683 171 076
Sum eiendeler i kundeporteføljene		1 883 980 976	1 683 171 076
SUM EIENDELER		2 099 768 584	1 883 493 604

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER

10. Innskutt egenkapital		171 275 130	171 275 130
11. Opptjent egenkapital			
11.1 Risikoutjevningfond		27 452 933	26 179 037
11.2 Annen opptjent egenkapital - opptjent egenkapital		30 376 050	14 805 491
Sum opptjent egenkapital		57 828 983	40 984 528
13. Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
13.1 Premiereserve mv	24	1 480 274 973	1 367 958 005
13.2 Tilleggsavsetninger	24	126 224 140	103 359 348
13.3 Kursreguleringsfond	24	176 633 384	116 868 756
13.4 Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	24	73 395 546	68 805 930
Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser		1 856 528 043	1 656 992 039
15. Avsetninger for forpliktelser			
15.2 Forpliktelser ved skatt			
15.2.2 Forpliktelser ved utsatt skatt	5	12 864 365	7 057 602
Sum avsetninger for forpliktelser		12 864 365	7 057 602
16. Forpliktelser			
16.1 Finansielle derivater		0	6 103 654
16.3 Andre forpliktelser		1 249 282	1 080 651
Sum forpliktelser		1 249 282	7 184 305
17. Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter			
17.2 Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		22 782	0
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		22 782	0
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		2 099 768 584	1 883 493 604

Lørenskog, 22. mars 2018

I styret for Lørenskog kommunale pensjonskasse

Ketil Houg
styrets leder

Erik Brattlie
nestleder

Bente Franck-Sætervoll

Ola Løberg

Lisbeth M. Stenshagen

Guri Hovsjøe Lassen
daglig leder

Lørenskog Kommunale Pensjonskasse

Oppstilling av endringer i egenkapital.

31.12.2017

	Annen innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital			Sum egenkapital
		Risiko-utjevning-fond	Opptjent egenkapital	Sum opptjent egenkapital	
Egenkapital pr. 31.12.2015	171 275 130	25 318 348	-778 846	24 539 502	195 814 632
Resultat før andre resultatkomp.			16 445 027	16 445 027	16 445 027
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			16 445 027	16 445 027	16 445 027
Endring i risikoutjevning-fond		860 689	-860 689	0	0
Sum disponeringer		860 689	15 584 338	16 445 027	16 445 027
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.2016	171 275 130	26 179 037	14 805 491	40 984 528	212 259 658
Resultat før andre resultatkomp.			16 844 454	16 844 454	16 844 454
Andre resultatkomponenter			0	0	0
Totalresultat			16 844 454	16 844 454	16 844 454
Endring i risikoutjevning-fond		1 273 896	-1 273 896	0	0
Sum disponeringer		1 273 896	15 570 558	16 844 454	16 844 454
Endring i innskutt egenkapital	0				0
Egenkapital pr. 31.12.17	171 275 130	27 452 933	30 376 050	57 828 983	229 104 113

(A)

(B)

(A + B)

Lørenskog kommunale pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2017	2016
Innbetalte premier	126 980 397	132 563 500
Utbetalt gjenforsikring	-83 500	-65 000
Utbetalte pensjoner	-56 009 184	-54 565 204
Innbetalinger refusjoner	5 615 789	9 510 819
Utbetalinger refusjoner	-7 029 946	-2 078 150
Innbetalinger vedrørende driften	14 980 260	14 475 296
Innbetalinger ved tilflytning	495 460	0
Innbetalinger av renter	35 222 117	24 028 761
Innbetalinger av utbytte	6 670 453	4 348 553
Forhåndsbetalt pensjon	27 130	1 595 512
Utbetalinger vedrørende drift av eiendommene	-219 017	-211 997
Utbetalinger vedrørende driften for øvrig	-12 852 516	-4 733 845
Netto kontantstrøm av operasjonelle aktiviteter (A)	113 796 878	124 868 245
Realisert gevinst ved salg av investeringer	80 354 222	56 374 390
Realisert tap ved salg av investeringer	-51 180 436	523 167
Netto inn-/utbetalinger ved kjøp/salg av investeringer	-141 527 692	-194 584 355
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter (B)	-112 353 906	-137 686 798
Innbetaling av kjernekapital	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter (C)	0	0
Netto kontantstrøm i perioden (A+B+C)	1 442 972	-12 818 553
Likviditetsbeholdning pr. 01.01	21 696 550	34 515 103
Likviditetsbeholdning pr. 31.12	23 139 522	21 696 550

Lørenskog kommunale pensjonskasse

NOTE 1: REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapsforskriften

Regnskapet er satt opp i henhold til forskrift av 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak.

Skatt

Skattekostnaden i resultatregnskapet består av betalbar skatt, inkludert skatt på formue.

Forsikringsmessige forhold

Regnskapsstandarden IFRS 4 omhandler regnskapsmessig behandling av forsikringskontrakter. Pensjonskassens forsikringskontrakter omfattes av standarden. De regnskapsmessige avsetningene knyttet til forsikringskontrakter er forankret i norsk særlovgivning.

I overensstemmelse med forsikringsvirksomhetslovens § 9-7 er pensjonskassens forvaltningskapital delt inn i en kollektivportefølje og en selskapsportefølje. Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetninger til dekning av kontraktfastsatte forpliktelser, dvs. summen av de forsikringsmessige forpliktelsene og risikoutjevningfondet. Selskapsporteføljen vil bestå av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og eventuell annen gjeld. I samme grad som eiendelene fordeles mellom porteføljene, vil tilhørende inntekter følge samme fordeling.

Etter årets disposisjoner rebalanseres balansen slik at kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene og risikoutjevningfondet.

Fordelingen av resultatet er basert på gjennomsnittet av fordelingen av balansen mellom kollektivporteføljen og selskapsporteføljen før rebalansering. Det vil si, gjennomsnittet av regnskapet pr. 31.12 forrige år, årets delårsregnskaper og regnskapet pr. 31.12 dette år.

Premieinntekter

Netto premieinntekter omfatter årets forfalte premie. Forhåndsprising av premie for rentegaranti, administrasjon og fortjeneste er inkludert i premieinntektene.

Utbetalte erstatninger

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte pensjoner fratrukket fraflyttede premiereserver og endring i erstatningsavsetning. Avsetning for ikke-ferdigbehandlede eller ikke-utbetalte erstatninger ivaretas ved avsetninger.

Overføring av premiereserve m.v. (flytting)

Overføring av premiereserve ved flytting av forsikringer mellom forsikringsselskaper føres over resultatregnskapet under posten netto premieinntekter for mottatte reserver og erstatninger for egen regning for avgitte reserver. Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsmessige avsetninger tilsvarende. Flyttebeløpet inkluderer også kontraktens andel av tilleggsavsetning, kursreguleringsfond og årets resultat. Tilflyttede tilleggsavsetninger vises ikke under premieinntekter, men under posten endringer i forsikringsmessige avsetninger. Flyttebeløpene klassifiseres som kortsiktig fordring/gjeld til oppgjør finner sted. Oppgjørsrenten ved flytting føres under regnskapslinjene andre inntekter og kostnader.

Resultat til forsikringskundene

Garantert avkastning på premiereserven og premiefondet samt øvrig avkastning til kundene resultatføres under posten garantert avkastning og tildeling til forsikringskundene. Avkastning på risikoutjevningfondet føres under overføringer.

Premiereserve

Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser inklusive administrasjonskostnader i henhold til de enkelte forsikringsavtaler.

Ved beregning av premiereserven er det benyttet samme forutsetninger som ligger til grunn for premien for de enkelte forsikringsavtalene, dvs. samme dødelighets- og uføresannsynligheter, rentegrnlag og kostnadssatser. Premietariffene bygger på observert nivå for dødelighet og uførhet i samfunnet, tillagt sikkerhetsmarginer som blant annet inkluderer en forventning om fremtidig utvikling på området.

Den avsatte premiereserven inneholder avsetning til dekning av fremtidige administrasjonskostnader inklusiv oppgjørskostnader (administrasjonsreserve). For fullt betalte poliser, inklusive fripoliser, er kontantverdien av de forventede fremtidige administrasjonskostnader avsatt fullt ut i premiereserven.

Tilleggsavsetninger

For å sikre soliditeten i livsforsikring, har pensjonskassen anledning til å foreta tilleggsavsetninger i forsikringsfondet. Den maksimale tilleggsavsetningen er satt til 12% av premiereservene.

Tilleggsavsetningen er en betinget kundetildelt avsetning som skal føres i resultatregnskapet som en pliktig avsetning og reduserer dermed årsresultatet. Tilleggsavsetning kan benyttes til dekning av den enkelte kundes renteunderskudd ved garantert avkastning og føres i resultatregnskapet i posten til/fra tilleggsavsetning. Det som kan trekkes er begrenset oppad til ett års rentegaranti.

Premiefond

Premiefondet inneholder forskuddsbetalte premier "etter skatteloven" fra sponsor og tilført garantert rente. Innbetaling og uttak føres ikke over resultatregnskapet, men direkte mot balansen.

Kursreguleringsfond

Årets netto urealisert gevinst/tap på finansielle eiendeler i kollektivporteføljen til virkelig verdi føres mot kursreguleringsfondet i balansen og inngår således ikke i årets resultat. Dersom denne porteføljen av finansielle omløpsmidler viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet. Dersom finansielle omløpsmidler vurderes til å ha et konstatert varig verditap blir verdiendringen på disse papirene resultatført.

Risikoutjevningfond

Det er anledning til å avsette inntil 50 prosent av risikoresultatet til risikoutjevningfond for dekning av eventuelt fremtidig negativt risikoresultat. Risikoutjevningfondet inngår som en del av egenkapitalen, men ikke som ansvarlig kapital ved egenkapitalberegningen.

Tilstrekkelighetstest

I henhold til IFRS 4 skal en tilstrekkelighetstest utføres for å kontrollere om nivået på avsetningene til premiereservene og erstatningsreservene står i forhold til forpliktelsene ovenfor kundene. Eventuelt negativ avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for uavløpt risiko (premieavsetning).

Definisjon av virkelig verdi

Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og uavhengige parter. For finansielle eiendeler som er notert på børs eller annen regulert markeds plass hvor det skjer regelmessige handler, settes virkelig verdi i henhold til VPS eller ligningskurser. For en eiendel som skal anskaffes eller en forpliktelse som innehas, anvendes salgskurs.

Verdifall på og tapsutsatte finansielle eiendeler

For finansielle eiendeler som ikke er regnskapsført til virkelig verdi vurderes det om det finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Dersom det foreligger objektive indikasjoner på at et tap ved verdifall, har påløpt, reduseres eiendelens balanseførte verdi. Tapsbeløpet innregnes i resultatet.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og gjeld

Finansielle eiendeler klassifiseres i en av de etterfølgende kategorier;

- til virkelig verdi over resultatet etter virkelig verdi opsjonen
- investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette samt et fast forfall, og som pensjonskassen har en positiv intensjon om og evne til å holde til forfall. Holdt til forfall eiendeler regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rentes metode.

Derivater

Et derivat er et finansielt instrument eller en annen kontrakt som omfattes av IAS 39, og som har alle de tre følgende kjennetegn:

1. Derivatets verdi endres som reaksjon på endringer i en nærmere angitt rentesats, pris på finansielle instrumenter, råvarepris, valutakurs, en indeks for priser eller satser, kredittverdighet eller kredittindeks, eller en annen variabel (ofte kalt "underliggende").
2. Det kreves ingen innledende nettoinvestering eller en innledende nettoinvestering som er mindre enn det som ville kreves for andre typer kontrakter som forventes å ha en tilsvarende reaksjon på endringer i markedsfaktorer.
3. Det skal gjøres opp på et framtidig tidspunkt.

Lørenskog kommunale pensjonskasse

NOTE 2: OVERFØRING AV PREMIERESERVER

	2017		2016	
	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Linje 1.3 gjelder overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak / pensjonsforetak	495 460	1	0	0
Linje 5.2 Overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/ pensjonsforetak	0	0	0	0

NOTE 3: REVISJONSHONORAR

(beløp i hele kroner inkl. mva)	2017	2016
Lovpålagt revisjon	95 000	93 750
Andre attestasjonstjenester	30 000	30 000
Skatterådgivning	0	0
Andre tjenester utenfor revisjon	1 125	3 125
Sum	126 125	126 875

NOTE 4: SKATTEKOSTNAD

	2017	2016
Resultat før skattekostnad	22 651 217	21 625 646
+/- Permanente forskjeller	58 854	57 000
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-69 361 038	1 805 233
- Fremførbart underskudd	0	-23 487 878
Årets skattegrunnlag	-46 650 967	0
Skattesats	24 %	24 %
Skatt	0	0
+/- Kildeskatt	0	0
Formuesskatt	0	0
Betalbar skatt	0	0
Skattekorreksjoner tidligere år	0	269 197
Utsatt skatt netto endring	5 806 763	4 911 422
Årets skattekostnad	5 806 763	5 180 619
Skattekostnad	5 806 763	5 180 619

NOTE 5: UTSATT SKATTEFORDEL OG UTSATT SKATT

	2017		2016		Netto endring
	Skatte-økende	Skatte-reduserende	Skatte-økende	Skatte-reduserende	
Midlertidige forskjeller					
Finansielle anleggsmidler - HTF obligasjoner	0	2 798 752	0	2 129 379	-669 373
Risikoutjevningfond	27 452 933	0	26 179 037	0	1 273 896
Midlertidige forskjeller omløpsmidler i kollektivporteføljen	176 633 384		116 868 756		59 764 628
Midlertidige forskjeller omløpsmidler i selskapsporteføljen		565 125		422 810	-142 315
Investerings eiendom	60 365 309	0	51 231 107	0	9 134 202
Sum midlertidige forskjeller	264 451 626	3 363 877	194 278 900	2 552 189	69 361 038
Fremførbart underskudd	0	177 702 796	0	131 051 829	-46 650 967
Risikoutjevningfond inngår ikke i grunnlag utsatt skatt	-27 452 933	0	-26 179 037	0	-1 273 896
Utligning	-181 066 673	-181 066 673	-133 604 018	-133 604 018	0
Netto midlertidige forskjeller	55 932 020	0	29 406 677	0	21 436 175
Begrensning i utsatt skattefordel	0	0	0	0	0
Grunnlag balanseføring	55 932 020	0	29 406 677	0	26 525 343
Skattesats	23 %	23 %	24 %	24 %	
Utsatt skatt/skattefordel	12 864 365	0	7 057 602	0	5 806 763
Endring utsatt skatt/skattefordel	12 864 365	0	7 057 602	0	5 806 763

NOTE 6: OBLIGASJONER HOLDT TIL FORFALL

Debitor kategori	Pålydende verdi	Anskaffelseskost	Balanseført verdi	Virkelig verdi	Gjenstående amortis	Nivå
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	119 000 000	119 049 710	119 021 178	121 074 029	21 178	2
- Selskapsobligasjoner	181 000 000	185 564 440	183 256 590	190 624 911	2 256 590	2
- Verdipapiriserte obligasjoner	39 000 000	39 833 415	39 371 045	42 845 004	371 045	2
Sum	339 000 000	344 447 565	341 648 813	354 543 944	2 648 813	
Herav børsnotert	321 000 000	326 434 565	323 715 919	336 241 735	2 715 919	
Modifisert durasjon				4,10 %		
Gjennomsnittlig effektiv rente			3,05 %	2,12 %		
Opptjente ikke forfalte renter			6 154 158,69			
Valuta						
NOK	339 000 000	344 447 565	347 802 972	354 543 944	2 648 813	

Beholdningsendringer

Inngående balanse	280 661 323
Tilgang	96 827 411
Avgang	-34 952 432
Amortisering	-887 488
Utgående balanse	341 648 813
Opptjent ikke forfalte renter	6 154 159
Utgående balanse 31.12.	347 802 972

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Selskapsportefølje	0
6.3.1 Investeringer som holdes til forfall	Kollektivportefølje	347 802 972
Sum		347 802 972

NOTE 7: AKSJER OG ANDELER

	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Norske aksjer				
Aberdeen Eiendomsfond Norge I AS	725 067	412 012	445 554	2
Pareto Eiendomsfelleskap AS	443	449 739	504 347	2
		861 751	949 901	
Norske fondsandeler				
Aberdeen Eiendomsfond Norge 1 KS	72	40 802 767	44 109 437	2
Pareto Eiendomsfelleskap IS (for Lørenskog PK) ny	6	41 957 633	49 930 309	2
Storebrand Global Indeks	35 290	60 957 647	89 618 925	2
Delphi Global	28 226	60 726 935	89 640 280	2
Storebrand Aksje Innland	1 143	40 541 483	56 306 283	2
Skagen Kon-Tiki	23 619	12 409 373	21 698 992	2
Storebrand Optima Norge	589	15 352 439	20 928 062	2
Storebrand International Private Equity X Ltd B5	2 123 176	2 499 508	4 293 091	2
Storebrand Global Multifactor	34 423	63 878 721	77 198 940	2
Storebrand International Private Equity 14 - B-1	6 000 553	7 500 000	9 595 266	2
Storebrand Eiendomsfond Norge KS	49 220 532	51 273 798	61 336 658	2
Storebrand International Private Equity 13 - B-1	4 754 694	6 000 000	10 180 221	2
Storebrand International Private Equity XII Ltd B5	2 603 372	3 670 277	6 650 001	2
Storebrand Int. Private Eq. 16 Ltd - Class B-1	3 221 756	3 000 000	2 806 487	2
Sum norske fondsandeler		410 570 581	544 292 950	
Sum norske aksjer og aksjefondsandeler		411 432 332	545 242 851	
Herav børsnotert			0	
Utenlandske fondsandeler				
Storebrand International Private Equity XI Ltd B5	3 104 832	3 814 730	6 795 138	2
Storebrand International Private Equity IV - B4	93 097	224 261	555 330	2
Storebrand International Private Equity V Ltd B5	705 705	970 697	1 984 625	2
Storebrand International Private Equity VII Ltd B5	1 013 886	1 290 474	2 497 370	2
Storebrand International Private Equity VI Ltd B5	621 074	847 766	1 433 990	2
Storebrand International Private Equity VIII Ltd B5	903 991	1 542 480	3 425 304	2
Storebrand International Private Equity IX Ltd B5	841 711	1 750 422	4 558 109	2
Storebrand Int. Private Eq. 15 Ltd - class B-1	7 714 233	7 500 000	8 222 521	2
SPP Emerging Markets SRI	294 632	30 358 606	39 018 298	2
LYNX (BERMUDA) LTD. Class D	676	6 515 170	7 882 092	2
Aviva Investors Multi-Strategy Target Return Fund	205 740	20 574 078	20 548 764	2
Storebrand Int. Private Eq. 17 Ltd - Class B-1	1 500 000	1 500 000	1 379 524	2
Norron SICAV- Target- Class HRC NOK	78 944	10 169 853	10 578 440	2
Sum utenlandske fondsandeler		87 058 537	108 879 503	
Sum utenlandske aksjer og aksjefondsandeler		87 058 537	108 879 503	
Herav børsnotert			0	
Totalt aksjer og aksjefondsandeler			654 122 353	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

Pensjonskassen har valgt å regnskapsføre aksjer og andeler etter virkelig verdi opsjon.

2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Selskapsportefølje	0
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	Kollektivportefølje	654 122 353
Sum		654 122 353

NOTE 8: OBLIGASJONS- OG FONDSANDELER

Norske fondsandeler	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Kollektivportefølje				
PIMCO Socially Responsible EM Bond Fund USD	2 293 875	17 101 900	35 150 422	2
Storebrand Likviditet	21 278	215 332 606	213 289 467	2
Storebrand Global Kreditt IG	99 090	104 714 267	100 534 322	2
Storebrand Global Obligasjon	4 040	42 497 141	43 591 882	2
Storebrand Rente+	143 529	147 017 836	154 477 350	2
Storebrand Norsk Kreditt IG 20	112 082	115 202 625	111 458 044	2
Storebrand Norsk Kreditt IG	85 921	90 632 700	89 305 172	2
Sum		732 499 075	747 806 661	

Norske fondsandeler Selskapsportefølje	Antall	Anskaffelses kost	Virkelig verdi	Nivå
Storebrand Likviditet	4 234	42 651 203	42 435 521	2
Sum		42 651 203	42 435 521	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Selskapsportefølje	42 435 521
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning inkl. opptjente renter	Kollektivportefølje	747 806 661
Sum		790 242 182

NOTE 9: FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld	Brutto nominelt volum	Netto nominelt volum	Markedsverdi	Nivå
Valutaterminer	-414 948 108	414 988 769	5 344 873	2
Sum derivater	-414 948 108	414 988 769	5 344 873	

Beskrivelse av nivåene	Nivå
Aktiv marked	1
Avledet av aktiv marked	2
Ikke aktiv marked	3

2.4.4 Finansielle derivater	Selskapsportefølje	0
6.4.4 Finansielle derivater	Kollektivportefølje	5 344 873
Sum		5 344 873

NOTE 10: TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Innbetalinger fra:		
Lørenskog kommune	125 145 707	Premie
Lørenskog kommune	15 638 200	Husleie
Lørenskog kommune	763 403	Adm. Kost og annet
Nitor AS	2 403 615	Premie
Utbetalinger til:		
Storebrand Pensjonstjenester AS	4 766 231	Administrasjons- og konsulentonorar
Guri Horsfjord Lassen	13 314	Refusjon av utlegg
Lørenskog Kommune	1 617 340	Refusjon av lønn og styrehonorar

NOTE 11: VALUTANOTE

Omløpsmidler inklusive eierandeler i fond.	Eiendeler	Gjeld	Netto eiendeler	Valutaterminer	Nettoposisjon i valuta	Nettoposisjon i NOK
AUD	6 161 702	0	6 161 702	-425 232	5 736 470	36 699 029
BRL	878 053	0	878 053	0	878 053	2 165 097
CAD	12 276 381	0	12 276 381	-278 955	11 997 426	78 322 204
CHF	10 063 826	0	10 063 826	0	10 063 826	84 471 532
CLP	11 178 493	0	11 178 493	0	11 178 493	148 677
COP	38 047 204	0	38 047 204	0	38 047 204	104 273
CZK	213 016	0	213 016	0	213 016	81 953
DKK	30 957 110	0	30 957 110	-167 584	30 789 526	40 616 623
EGP	8 682	0	8 682	0	8 682	3 994
EUR	54 589 411	0	54 589 411	-60 883 087	-6 293 676	-61 814 923
GBP	8 986 104	0	8 986 104	-11 062 709	-2 076 605	-22 977 407
HKD	28 524 128	0	28 524 128	0	28 524 128	29 845 035
HUF	7 321 924	0	7 321 924	0	7 321 924	231 828
IDR	1 385 742 436	0	1 385 742 436	0	1 385 742 436	835 410
ILS	1 409 073	0	1 409 073	0	1 409 073	3 319 838
INR	27 015 348	0	27 015 348	0	27 015 348	3 461 967
JPY	2 474 418 081	0	2 474 418 081	-1 631 400 933	843 017 148	61 210 154
KRW	1 188 935 896	0	1 188 935 896	0	1 188 935 896	9 083 844
MXN	2 836 835	0	2 836 835	0	2 836 835	1 185 936
MYR	503 069	0	503 069	0	503 069	1 016 753
NOK	14 539 455 892	0	14 539 455 892	2 142 119 892	16 681 575 784	16 681 575 781
NZD	469 383	0	469 383	0	469 383	2 730 493
PHP	2 784 446	0	2 784 446	0	2 784 446	456 229
PLN	237 631	0	237 631	0	237 631	559 365
SEK	59 423 318	0	59 423 318	-52 376	59 370 942	59 312 062
SGD	1 482 667	0	1 482 667	0	1 482 667	9 074 562
THB	4 959 578	0	4 959 578	0	4 959 578	1 244 740
TRY	213 447	0	213 447	0	213 447	460 457
TWD	14 942 857	0	14 942 857	0	14 942 857	4 107 153
USD	517 048 019	0	517 048 019	-158 442 331	358 605 688	2 933 161 452
ZAR	4 544 583	0	4 544 583	0	4 544 583	3 002 560
Sum Omløpsporteføljer	20 435 628 593	-	20 435 628 593	279 406 685	20 715 035 278	19 963 696 671

NOTE 12: RENTEFØLSOMHET

Omløpsmidler inklusive eierandeler i fond.	Opptil 1 måned	1 til 3 måneder	Opptil 1 år	1 til 5 år	Over 5 år	Totalt
NOK	-99 133	-1 381 806	-593 380	-4 163 265	-480 438	-6 718 022
JPY	3 616	33 016	-4 010	-29 083	-809 504	-805 965
CAD	361	0	0	0	-34 253	-33 892
AUD	539	0	0	-15 174	-27 043	-41 678
EUR	42 455	174 123	-2 600	-654 917	-2 577 907	-3 018 846
USD	29 747	626 025	-6 836	-1 176 238	-2 095 470	-2 622 772
SEK	10	0	0	-154	0	-144
DKK	44	0	0	0	-9 229	-9 185
GBP	0	32 955	0	-26 719	-340 915	-334 679
SUM	-22 361	-515 687	-606 826	-6 065 550	-6 374 759	-13 585 183

Anleggsmidler

NOK	0	-12 262	-190 441	-5 125 169	-9 458 977	-14 786 849
-----	---	---------	----------	------------	------------	-------------

Rentefølsomhet er et måletall for renterisiko som tar utgangspunkt i hvordan renteendringer påvirker markedsverdien til obligasjoner, rentederivater og andre rentefølsomme finansielle poster.

Denne oversikten viser hvordan verdiene til finansielle omløpsmidler pr. 31.12. ville blitt påvirket av økning i renten med 1 prosentpoeng.

NOTE 13: GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSMENN

	Beløp
Daglig leder	1 071 465
Styret:	
Kjetil Houg	187 268
Erik Bratlie	46 818
Ola Løberg	46 553
Bente Franck-Sætervold	46 553
Lisbeth M. Stenshagen	46 553

Godtgjørelse til styret og daglig leder utbetales av Lørenskog kommune og refunderes av pensjonskassen.

Ingen av styrets medlemmer eller daglig leder har lån, forskuddsbetalinger eller sikkerhetsstillelser i pensjonskassen.

NOTE 14: INVESTERINGSEIENDOM

	Finstad bolig- og servicesenter	Lørenskog brannstasjon	Fjellhamarhallen	Lørenskog Ishall	Sum
Inngående balanse	81 250 000	59 950 000	57 000 000	60 700 000	258 900 000
Årets tilgang / avgang	0	0	0	0	0
Justering til virkelig verdi	6 550 000	3 400 000	3 850 000	5 050 000	18 850 000
Andre endringer	0	0	0	0	0
Utgående balanse	87 800 000	63 350 000	60 850 000	65 750 000	277 750 000

2.1.1 Investeringseiendommer i selskapsporteføljen	151 150 000
6.1.1 Investeringseiendommer i kollektivporteføljen	126 600 000
Sum	277 750 000

Lørenskog kommunale pensjonskasse har engasjert NEWSEC AS og Akershus Eiendom AS til å fastsette virkelig verdi av eiendommene.

I regnskapet bokføres gjennomsnittet av de to takstene som virkelig verdi av eiendommene.

Gnr 98 Bnr 2 - Finstad bolig- og servicesenter, Losbyveien 32, 1475 Finstadjordet.

Eiendommen ligger i Losbyveien, ca 1 km rett sør for Triaden kjøpesenter, i et etablert boligområde. I forhold til eiendommens tiltenkte bruk, eldre hjem, fremstår beliggenheten som veldig god, område rundt et rolig boligområde og det er ikke høyt trafikkerte veier i umiddelbar nærhet. Alternativ bruk vil for denne eiendommen være bolig, og for dette formålet har eiendommen en attraktiv god beliggenhet. I byggene er det 16 nyere leiligheter samt (11+13) eldre leiligheter. Alle uten kjøkken. Det er noe areal som i dag ikke er i bruk og man har også en fløy satt av til administrasjon. I kjeller er det diverse lagerarealer. Leiekontrakten er en streng barehouse kontrakt hvor leietaker dekker alle kostnader.

Gnr 112 Bnr 10 – Lørenskog Brannstasjon, Sykehusveien 10, 1472 Fjellhamar.

Eiendommen ligger sentralt plassert langs Riksvei 159, 3,5 km før man ankommer Lillestrøm sentrum med bil fra Oslo. Eiendommen har direkte adkomst fra motorveien og har god eksponering. Det er enkelt å ta seg til eiendommen med bil/lastebil. I tillegg har eiendommen gode parkeringsmuligheter med egen parkeringsplass tilknyttet eiendommen. Beliggenheten til eiendommen er å anse som særdeles god i forhold til den tiltenkte bruk, men beliggenheten fremstår også som særdeles god gitt alternativ bruk som her vil være mindre aktører som trenger kombinasjonslokaler. Leiekontrakten er en streng barehouse kontrakt hvor leietaker dekker alle kostnader. Statoil leier en del av tomta.

Gnr 107 Bnr 1507 - Fjellhamarhallen, Marcus Thranes vei 83, 1472 Fjellhamar

Eiendommen er beliggende i Marcus Thranes vei 82 i Lørenskog kommune, rett ved Fjellsrud skole. Hallen måler 40 x 60 meter, tilsvarende tre baneflater for håndball, og har dessuten klatrevegg. Hallen ble tatt i bruk i 1996. Den benyttes av et vidt spekter av kommunens idrettslag. Lange kontrakter med lav motpartisiko er svært attraktivt i dagens investor marked. Basert på transaksjoner av bare-house kontrakter og big-box kontrakter anser vi en yield på 6,25% som markedsmessig. Markedsleien er satt til dagens nåleie. Bygg av tilsvarende standard for eksempel logistikkbygg, ligger på markedsleier fra 600 -

Gnr 101 Bnr 102 - Lørenskog Ishall, Solheimveien 91, 1473 Lørenskog

Eiendommen er beliggende i Solheimveien 91 i Lørenskog kommune, rett ved Metro senteret. Hallen benyttes i hovedsak til ishockey og driftes av Lørenskog ishockeyklubb. Hallen benyttes også til messer og lignende og til skoler og skolefritidsordninger. Hallen ble åpnet i 1988. Ishallen har 1350 sitteplasser, nyoppusset kafe i 2.etasje ved inngangsparti. I tilknytning til anlegget ligger en mindre treningshall som benyttes til B72 bordtennis og Friskis&Svettis. Lange kontrakter med lav motpartisiko er svært attraktivt i dagens investor marked. Basert på transaksjoner av bare-house kontrakter og big-box kontrakter anser vi en yield på 6,5% som markedsmessig. Dette tar også høyde for et noe eldre bygg som kan trenge ekstra investeringer også fra gårdeier. Dette gjenspeiler også noe høyere eierkostnader enn nyere bare-house bygg. Eierkost er anslått til ca 40 kr pr kvm. Markedsleien er satt til dagens nåleie. Bygg av tilsvarende standard for eksempel logistikkbygg, ligger på markedsleier fra 600-900 kr pr kvm avhengig av beliggenhet.

NOTE 15: PREMIEFOND

Premiefond fordelt på foretak	Lørenskog kommune	Nitor AS	Sum
Inngående balanse	67 979 085	826 845	68 805 930
Innbetalinger		72 831	72 831
Premiefritak			0
Premiefritak belastet premiefondet			0
Tilbakeført premie	407 244	123 268	530 512
Overføringer	0		0
Garantert rente	1 325 935	17 768	1 343 703
Uttak fra premiefond	-20 222 222		-20 222 222
Årets resultat tilført premiefond	22 512 307	352 486	22 864 792
Utgående balanse	72 002 348	1 393 198	73 395 546

Premiefondets størrelse i forhold til årlig premie

	Totalt
Premiefond	73 395 546
Årets premie	147 687 292
Premiefondets størrelse i forhold til årets premie	0,50
Premiefondet i % av forfalt premie	50 %

Premiefondets anvendelse de siste 5 år

	2017	2016	2015	2014	2013
Inngående balanse	68 805 930	59 600 258	66 832 437	45 144 924	39 565 638
Sum premie	-147 687 292	-137 348 470	-127 608 310	-106 398 924	-97 919 172
Innbetalt premie	147 760 123	124 598 231	105 030 710	95 390 829	98 142 311
Tilflytting/Fraflytting	0	485 899	193 149	0	0
Garantert rente	1 343 703	1 122 486	1 307 575	1 148 996	1 090 005
Tilbakeført premie	530 512	-39 238	91 054	107 745	232 679
Premie fritak	0	5 386 764	4 952 899	107 745	4 033 463
Uttak fra premiefond	-20 222 222	0	0	0	0
Resultatdisponering (til/fra fond)	22 864 792	15 000 000	8 800 744	31 331 122	0
Utgående balanse	73 395 546	68 805 930	59 600 258	66 832 437	45 144 924

NOTE 16: UTBETALTE PENSJONER

	2017	2016	2015	2014	2013
Alderspensjon	34 715 352	32 743 479	30 107 867	27 708 334	24 839 577
Etterlattepensjon	3 900 108	4 215 319	3 879 284	4 268 599	3 150 974
Uførepensjon	10 652 836	10 951 041	10 811 730	11 814 038	10 821 997
AFP	6 473 683	6 369 800	6 347 592	4 694 391	4 458 354
Barnepensjon	267 205	285 565	263 056	105 254	2 692
Mottatte refusjonspenger	-5 615 789	-9 510 819	-5 334 645	-5 731 794	-4 672 180
Utbetalte refusjonspenger	7 029 946	2 078 150	1 407 501	6 516 068	0
Tilbakeført premie	0	-39 238	91 054	107 745	0
Premiefritagelse	0	5 386 764	4 952 899	3 800 094	4 033 463
Sum	57 423 341	52 480 061	52 526 338	53 282 729	42 634 877

NOTE 17: STRESSTEST

For å investere i aksjer og obligasjoner er det påkrevet at pensjonskassen er i besittelse av finansiell bufferkapital for å motstå store markedssvingninger. Bufferkapitalen basert på stresstest I pr. 31.12 består av følgende elementer :		
	2017	2016
Renterisiko	15 716 730	0
Aksjerisiko	205 652 391	167 195 374
Eiendomsrisiko	108 407 688	100 893 655
Valutarisiko	18 114 038	17 410 329
Spreadrisiko	80 163 245	68 903 364
Konsentrasjonsrisiko	0	0
Korrelasjonsgevinst- markedsrisiko	-65 259 860	-44 744 416
Forsikringsrisiko	32 178 013	30 754 941
Motpartsrisiko	6 542 137	6 813 919
Korrelasjon- total risiko	-27 580 084	-26 599 503
Tapspotensial for operasjonell risiko	8 169 593	7 789 861
Samlet risiko	382 103 890	328 417 524
1. Det er lagt til grunn skifte i rentekurven på 1,5 %-poeng på omløpsobligasjonene 2. Det er lagt til grunn en verdiendring på norske og utenlandske aksjer på -20% 3. Det er lagt til grunn en verdiendring på -12% 4. Basert på kreditt-rating med tilhørende spreadrisiko pr. risikoklasse		
Pensjonskassens soliditetssituasjon viser pr 31.12		
Fri egenkapital +bufferkapital	472 780 810	331 039 145
Stresstesttap	382 103 890	328 417 524
Overdekning	90 676 920	2 621 621
Bufferkapitalutnyttelse	80,82 %	99,21 %

NOTE 18: KAPITALAVKASTNINGSRENTE

Kollektivportefølje	2017	2016	2015	2014	2013
Kapitalavkastningsrente	5,53 %	7,16 %	3,80 %	3,99 %	3,53 %
Verdijustert kapitalavkastningsrente	8,67 %	5,79 %	4,34 %	6,76 %	9,63 %

Selskapsportefølje	2017	2016	2015	2014	2013
Kapitalavkastningsrente	7,07 %	10,89 %	6,46 %	11,38 %	0,73 %

Grunnlagsrente (garantert avkastning) er 2,606% pr 31.12.2017

Gjennomsnitt grunnlagsrente i 2017 var 2,656%.

NOTE 19: RESULTATANALYSE

	2017	2016	2015	2014	2013
Renteresultat	47 003 481	70 805 708	10 606 450	22 870 879	5 161 268
Risikoresultat	-2 621 756	-703 985	17 601 487	26 352 842	7 939 434
Administrasjonsresultat	736 523	300 199	62 126	1 443 194	206 487
Sum *)	45 118 248	70 401 922	28 270 063	50 666 915	13 307 189
Rentegarantipremie	4 620 370	1 317 598	1 286 378	1 195 232	1 105 618
Fortjenestepremie	0	0	0	0	0
Sum Teknisk resultat *	49 738 618	71 719 520	29 556 441	51 862 147	14 412 807

* Sum teknisk resultat er før overføringer til/fra tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og overføringer til forsikringskontrakter.

Renteresultat som følge av at årets netto bokførte finansinntekter avviker fra forutsetningene i premietariffen

Risikoresultat som følge av at død og uføretilfeller i perioden avviker fra forutsetningene i premietariffen

Administrasjonsresultat som følge av at faktiske administrasjonskostnader avviker fra forutsetningene i premietariffen.

NOTE 20: ANTALL ANSATTE

Pensjonskassen har ingen ansatte.

Daglig leder er ansatt i Lørenskog kommune og leies ut til pensjonskassen.

NOTE 21: TILSTREKKELIGHETSTEST

K2013 FT ble implementert fra 1.1.2014 i pensjonskassen.

Det ble satt av tilstrekkelige midler til å finansiere overgang til K2013 FT per 1.1.2014. Disse midlene kom fra kundeporteføljen (80 %) og fra selskapsporteføljen (20 %).

For øvrig vurderer aktuar grunnlaget for de forsikringsmessige avsetninger som tilstrekkelig og avsatt i henhold til lov og forskrifter.

NOTE 22: REASSURANSE

Pensjonskassen har inngått avtale om katastrofereassurans for 2018 gjennom Arch Re. Reassurandørens kapasitet er 90 mill kr og pensjonskassens egenregning er 10 mill kr.

Reassurandør er Arch Reinsurance Europe Underwriting Designated Activity Company, med Security Rating "A+".

NOTE 23: FORUTSETNINGENE FOR FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

Premiereserve er avsatt på beregningsgrunnlag "K2013".

Gjeldende grunnlagsrente er 2,0 % per 31.12.2017.

NOTE 24: ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSENE

	Premiereserve mv.	Tilleggsavsetning	Kursreg. Fond	Premiefond	Totalt	Risikoutjevn. fond
1. Inngående balanse	1 367 958 005	103 359 348	116 868 756	68 805 930	1 656 992 039	26 179 037
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
2.1 Netto resultatførte avsetninger (resultatpost 6 samt del av resultatpost 5.2.1)	112 316 968	22 864 792	59 764 628	1 874 215	196 820 603	0
2.2 Overskudd på avkastningsresultatet (resultatpost 8.1)				22 864 792	22 864 792	0
2.3 Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene (resultatpost 8.2)				0	0	0
2.4 Annen tilordning av overskudd (resultatpost 8.3)					0	0
2.5 Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter (del av resultatpost 9.8)					0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	112 316 968	22 864 792	59 764 628	24 739 007	219 685 395	0
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser						
3.1 Overføringer mellom fond				-20 222 222	-20 222 222	1 273 896
3.2 Overføringer til/fra selskapet				72 831	72 831	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	0	-20 149 391	-20 149 391	1 273 896
4. Utgående balanse	1 480 274 973	126 224 140	176 633 384	73 395 546	1 856 528 043	27 452 933

NOTE 25: BESTAND, ANTALL MEDLEMER

	Lørenskog kommune	Nitor AS	Sum
Antall aktive medl (ekskl uføre)	2 363	43	2 406
Antall pensjonister	883	5	888
herav uførepensjonister	221	1	222
herav alderspensjonister	558	4	562
herav ektefellepensjonister	99	0	99
herav barnpensjonister	5	0	5
Sum aktive og pensjonister	3 246	48	3 294
Antall oppsatte	4 980	70	5 050

NOTE 26: FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

	Kommunen	Nitor	Oppsatte (kommunen)	Oppsatte (Nitor)	Sum
Premiereserve	1 141 037 516	9 544 188	317 305 774	12 387 494	1 480 274 973
Tilleggsavsetninger	124 491 936	1 732 204	0	0	126 224 140
Kursreguleringsfond	140 635 466	1 332 151	33 363 278	1 302 489	176 633 384
Sum	1 406 164 918	12 608 543	350 669 052	13 689 984	1 783 132 497

NOTE 27: SOLVENMARGIN

	2017	2016	2015	2014	2013
Solvensmargin kapital:	304 028 767	251 272 193	194 361 570	184 692 220	161 820 822
Solvensmargin krav:	64 483 780	59 778 964	52 894 034	49 618 541	46 717 819
Solvensmarginprosent:	471,48 %	420,34 %	367,45 %	372,22 %	346,38 %

NOTE 28: BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGEN

Navn på arbeidsgiverne: Lørenskog kommune og Nitor AS

Pensjonsordningen er en offentlig kollektiv pensjonsordning som følger forsikringsvilkårene og vedtekter for offentlige tjenstepensjonsordninger (TPO) avtalt i Hovedtariffavtalen i kommunal sektor.

NOTE 29: FORFALT PREMIE

	2017	2016	2015	2014	2013
Terminpremie 01.01	67 198 082	64 843 054	64 750 933	46 198 132	43 459 893
Premie for inn og utmeldinger	7 196 141	3 088 583	-2 990 051	1 701 180	4 550 745
Terminpremie lønnsendring	1 748 811	1 503 888	2 617 579	1 192 533	440 595
Engangspremie lønnsregulering	12 932 792	10 198 437	11 671 971	15 817 437	2 810 282
Øvrig engangspremie aktive	4 629 925	2 191 895	137 475	3 175 703	3 484 841
Engangspremie for regulering av løpende pensjoner	5 493 181	13 760 840	8 146 998	18 249 786	16 213 811
Engangspremie for regulering av oppsatte rettigheter	2 797 844	7 815 690	5 019 370	7 298 225	6 773 049
Premie for bruttogaranti	25 917 648	-3 764 698	15 075 576	-4 414 450	1 664 632
Engangspremie for AFP 65-67	6 492 772	10 174 969	7 843 002	2 515 404	7 309 729
Administrasjonspremie	6 470 793	5 623 057	5 476 603	4 967 139	4 624 775
Premie for kapitalforvaltning	5 390 431	4 611 594	4 502 323	4 183 311	3 869 663
Premie for rentegaranti	4 620 370	1 317 598	1 286 378	1 195 232	1 105 618
Fortjenestemargin	0	0	0	0	0
Termin tillegg	662 346	621 720	621 720	2 146 272	0
Tilbakeført premie	-3 863 845	-2 235 770	-1 808 232	-1 519 329	-2 421 924
Styrking av administrasjonsreserven for aktive	0	12 210 849	303 766	0	0
Premiefritak	0	5 386 764	4 952 899	3 692 349	4 033 463
Sum premieinntekter for egen regning	147 687 292	137 348 470	127 608 310	106 398 924	97 919 172

Kapitaldekning for Lørenskog kommunale pensjonskasse pr.31.12.2017

Konto	Navn	Vekting	KostPris	Urealisert	OIF Renter	Totalt Bokført	Vektet Beløp
0	Kunder	100 %	557 504,00		0,00	0,00	557 504,00
1140	Investerings eiendom - kollektivporteføljen	100 %	126 600 000,00		0,00	0,00	126 600 000,00
1145	Investerings eiendom - selskapsporteføljen	100 %	151 150 000,00		0,00	0,00	151 150 000,00
1590	Tilgodehavende Storebrand Liv	20 %	44 300,00		0,00	0,00	44 300,00
1591	Andre kortsiktige fordringer	100 %	2 818,00		0,00	0,00	2 818,00
1592	Mellomværende megler	100 %	197 795,00		0,00	0,00	197 795,00
1592	Mellomværende megler	20 %	513 786,00		0,00	0,00	513 786,00
1810	Fin.eiend. - Aksjer	100 %	861 751,00	88 150,00		0,00	949 901,00
1822	Fin.eiend. - Andeler i KS/ANS i eiendomsselskap	100 %	531 930,00	82 913,00		0,00	614 842,00
1822	Fin.eiend. - Andeler i KS/ANS i eiendomsselskap	100 %	133 502 267,00	21 259 295,00		0,00	154 761 562,00
1823	Fin.eiend. - Andeler i aksjefond	100 %	-3 782 895,00	4 032 089,00		0,00	249 194,00
1823	Fin.eiend. - Andeler i aksjefond	100 %	298 508 100,00	106 681 492,00		0,00	405 189 592,00
1823	Fin.eiend. - Andeler i aksjefond	150 %	31 610 616,00	21 737 351,00		0,00	53 347 966,00
1824	Fin.eiend. - Obligasjonsfond	50 %	104 714 267,00	-4 179 945,00		0,00	100 534 322,00
1824	Fin.eiend. - Obligasjonsfond	10 %	42 497 141,00	1 094 742,00		0,00	43 591 882,00
1824	Fin.eiend. - Obligasjonsfond	100 %	254 752 437,00	24 180 508,00		0,00	278 932 945,00
1824	Fin.eiend. - Obligasjonsfond	20 %	115 202 625,00	-3 744 580,00		0,00	111 458 044,00
1825	Fin.eiend. - Pengemarkedsfond	20 %	257 983 809,00	-2 258 821,00		0,00	255 724 989,00
1826	Fin.eiend. - Andeler i Komb.fond	100 %	20 574 078,00	-25 314,00		0,00	20 548 764,00
1826	Fin.eiend. - Andeler i Komb.fond	150 %	6 515 170,00	1 366 922,00		0,00	7 882 092,00
1826	Fin.eiend. - Andeler i Komb.fond	100 %	10 169 853,00	408 587,00		0,00	10 578 440,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	20 %	32 740 112,00		0,00	300 890,00	33 041 003,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	20 %	10 733 923,00		0,00	398 767,00	11 132 690,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	20 %	20 957 450,00		0,00	378 949,00	21 336 399,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	20 %	49 276 647,00		0,00	954 680,00	50 231 327,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	100 %	52 537 039,00		0,00	1 310 253,00	53 847 292,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	100 %	12 648 654,00		0,00	137 912,00	12 786 566,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	100 %	48 006 771,00		0,00	491 919,00	48 498 690,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	10 %	39 371 045,00		0,00	933 304,00	40 304 349,00
1840	Fin.eiend. - Obligasjoner HTF	20 %	75 377 172,00		0,00	1 247 484,00	76 624 655,00
1865	Fin.eiend. - Derivater (Terminkontrakter)	100 %	0,00	5 344 873,00		0,00	5 344 873,00
1920	Driftskonto	20 %	21 641 765,00		0,00	0,00	21 641 765,00
1970	Forvaltningskonto / plasseringskonto	20 %	1 497 757,00		0,00	50 479,00	1 548 236,00
			1 917 495 687,00	176 068 262,00	6 204 637,00	2 099 768 583,00	1 344 444 265,00
	Årets resultat						
2020	Annen innskutt kjernekapital					171 275 130	171 275 130
2050	Annen egenkapital					30 376 050	30 376 050
						201 651 180	201 651 180
	Kapitaldekningsprosent						15,00 %
	Kravet til ansvarlig kapital på 8 % er						107 555 541
	Overdekning av kapital						94 095 638

Kapittel 4 Aktuars beretning

Lørenskog kommunale pensjonskasse

BERETNING FRA AKTUAR FOR 2017

(alle beløp er angitt i kroner)

De forsikringstekniske beregninger for Lørenskog kommunale pensjonskasse for år 2017 er vurdert å være i samsvar med lov og forskrifter. Det forsikringstekniske oppgjør og fordelingen av pensjonskassens fond slik det fremgår av resultatregnskap og balanse er utført i henhold til lov om forsikringsvirksomhet. Årets forsikringstekniske oppgjør og årets premie er beregnet etter meldt og godkjent beregningsgrunnlag. Premiereserve per 31.12.2017 har en gjennomsnittlig grunnlagsrente på 2,61 %. Garantert avkastning til premiefond er beregnet etter 2,0 % rente.

Det gjennomføres kontoføring per foretak i Lørenskog kommunale pensjonskasse for år 2017. Foretakene er Lørenskog kommune og Nitor AS.

Forsikringsteknisk resultat 2017 fordeler seg slik:

(før overføring til/fra tilleggsavsetninger, til forsikringskontrakter og avkastning til risikoutjevningfond, ekskl. premie for rentegaranti og fortjeneste)

Risikoresultat	-2 621 756
Administrasjonsresultat	736 523
Renteresultat	47 003 481

Fordeling av brutto premiereserve og antall medlemmer pr. 31.12.2017:

	Antall	Premiereserve
Aktive	2 406	530 488 817
Pensjonister, inkl. helt eller delvis uføre	888	620 092 888
Oppsatte	5 050	329 693 269
I	8 344	1 480 274 973

Årets premie brutto for 2017 utgjør kr 147 687 292. Reassuransepremie utgjør kr -83 500.

Brutto premiereserve inneholder netto premiereserve tillagt et administrasjonstillegg på 3,0 % for aktive, oppsatte og pensjonister. Det er også et administrasjonstillegg uavhengig av premie.

Avkastning til risikoutjevningfondet ble kr 1 273 896. Av renteresultatet ble 22 864 792 avsatt til premiefondet og resten, kr 22 864 792, avsatt til tilleggsavsetningene. Risikoresultatet var negativt. Administrasjonsresultatet er positivt og tilføres egenkapitalen.

Pensjonskassen har inngått avtale om Excess of Loss katastrofereassurans for 2018.

Bokført kapitalavkastningen på kollektivporteføljens midler, beregnet etter regler gitt av Finanstilsynet utgjorde 5,53 %. Kapitalavkastning på selskapsporteføljen er beregnet til 7,07 %.

Oslo, den 12. mars 2018

Lillevold og Partners AS

Espen Norberg

Kapittel 5 Revisors beretning

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Lørenskog Kommunale Pensjonskasse

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Lørenskog Kommunale Pensjonskasse som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling av endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av pensjonskassen i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i pensjonskassens årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle pensjonskassen eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avggi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassens evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 22. mars 2018
ERNST & YOUNG AS

Knut Aker
statsautorisert revisor

LØRENSKOG KOMMUNALE PENSJONSKASSE

Hasselveien 6, Postboks 304, 1471 Lørenskog

Telefon: 67 93 40 09 / 917 40 079

pensjonskassen@lorenskog.kommune.no

www.lorenskog.kommune.no